

Kiekvienas turime savo Kupriškį

Vaškuose pristatyta Vitalijaus Šopio poezijos knyga „Kupriškis“. Šalia – kraštietė ir leidybos pagalbininkė bibliotekininkė Aldona Oniūnienė.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Kas gi tas Kupriškis? Žmogui iš šalies – eilinis kaimo vardas. Jau suaugusiems šio kaimo vaikams – prie batų limpančio molio, vienkiemio obelių ir toli aidinčių varpų ženklas. Praėjusį penktadienį Kupriškis tapo gyvu gimtinės simboliu. Šio krašto žmogus – lituanistas, poetas, laisvalaikis – bitininkas, Vitalijus Šopis – Vaškų kultūros namuose pristatė eilėraščių knygą, skirtą gimtajam kraštui ir pavadintą jo vardu, – „Kupriškis“. Šis renginys, atidaręs ir Nacionalinę bibliotekų savaitę, tapo tikra švente. Išgirsti Kupriškio įkvėptų eilių atvyko Vitalijaus vaikystės kaimynai, artimieji, draugai, kolegos, smalsuoliai, skaitytojai. Skambėjo vietos jaunimo atliekama muzika ir poetinė kompozicija (Andrėja Rubulevičiūtė, Jonas Kaziliūnas) autoriaus žodžiais, pristatyta knygos recenzija. Nors Kupriškis šiandien – vienišas, nelikę aplinkinių kaimų sodybų, čia augę žmonės gyvena tėviškės žodžiais, vaizdais ir – kryptimi.

Kiekvienas turime savo Kupriškį

Kotryna KRAPTAVIČIŪTĖ

(Atkelta iš 1 p.)

„Kupriškis“ – antroji Vitalijaus Šopio knyga. Autorius skaitė eiles ir iš pirmosios, „Po skylėtų Prūsijos dangum“ (1998). Tarp Mažosios Lietuvos ir Aukštaitijos – Šilutės ir Kupriškio – gimė ir naujausias eilėraščių rinkinys. Po studijų Vitalijus įsidarbino Pamario krašto miestelyje. Bet ko neturi, to labiausiai reikia. Šilutėje – reikėjo Kupriškio – sakė poetas. Jau devyneri metai, kai jis grįžo į Pasvalio kraštą, gyvena gimtojoje sodyboje. Eilėraščiai knygoje rašyti nuo 1980 metų iki šių dienų. Padalinti į du skyrius, atspindinčius ir Vi-

tingą dedikaciją – yra skirta A. ir A. Viena jų slepia jau minėtą A. Bendoraitienę, knygos dailininkę ir leidėją. „Kupriškį“ papildė jos iliustracijos bei nuotraukos, kuriose įamžinta Vitalijaus sodyba, bitynas, sodas... Taip pat eilių rankraščiai. Antroji – Vaškų bibliotekininkę Aldoną Oniūniene. Šios moterys, sekusios Vitalijaus kūrybą feisbuke, paskatino jį sudėti eilėraščius (kurių – dar gausybė) į knygą, padėjo organizuoti ir vykdyti leidybos, platinimo darbus (dalis lėšų – iš projekto, teikto rajono Savivaldybei, taip pat – aukos draugų šilutiškių, buvusių Vitalijaus mokinių ir jo sūnų.) Beje, laukia dar bent du knygos pristatymai – Pasvalyje ir Joniškėlyje!

Autoriaus mama Valerija Šopienė.

talijaus gyvenimo kelią, – žvilgsniai į Kupriškį (iš Šilutės) ir žvilgsniai iš Kupriškio (grįžus, nuo 2013 metų). Vitalijaus eilės pulsuoja Jurgio Baltrušaičio priesaku poetui – stebėti ir stebėtis – apibūdino lituanistė Regina Grubinskienė, pristatydamą knygos recenziją. Vitalijus stebisi, stebėdamas tėviškę. Knygą padėjusi išleisti kraštiečių Asta Bendoraitienė pridėjo – jis tarsi užkloja savimi Kupriškį ir gyvena, ir Kupriškis juo alsuoja... Kiekvienas pasaulyje turi me tokią vietą.

Knyga – draugystės vaisius

Ši poezijos knyga turi paslap-

„Su Šopiu visada ginčydavomės. Ir man patiko! Provincijoje sutikau eruditą, su kuriuo ginčytis malonu“, – apie jūdvių pažintį užsiminė Asta. „Jei ne jos, ir būčiau po tuo krūmu...“ Stalčiuose, juodraščiuose, sąsiuvinuose, – eilėraščių „Vaškų vakariniai varpai“ žodžiais pagalbininkėms dėkojo Vitalijus („Mano buvimas būna, kad / kartais – per visą padangę, / o būna – tūno po krūmu / baugščiai susirangęs.“)

Knygos bendradarbiams dėkojo ir Vitalijaus mama Valerija, džiaugdamasi – „Kupriškis“ išėjo jos prosenelių, tėvelių ir jos pačios gimtinėje. Jai stipriu, skardžiu balsu prabilus, klausytojai pajuto – poetinis žodis, iškalba, kalbos pajautimas – Šopių kraujyje, nuo seno tekėjusiame Vaškų saulėlydžiais ir paupiais...

Gimtinės žodžiai

– Gyvenome labai arti vieni kitų. O iš tų vienkiemų išėjo net trys kalbininkai. Pagal jų tankumą padrukio (Kupriškio apylinkės išsidėsčiusios palei upę, Drukį. – aut. past.) niekas neaplenktų. Matyt, kažkas toje moly-

nėje yra... Svetimam žmogui – labai nykioje vietoje, akiai nėra kur užkliūti, kuo susižavėti. Bet tada – ir akmenys, ir medžiai pasidaro įdomūs. O dabar man ten viskas gražu... – kalbėjo „Kupriškio“ autorius.

Prisiminimais apie dienas prie Drukio dalijosi Vitalijaus vaikystės draugės, kaimynės Genovaitė Kačiuškienė ir Irena Kruopienė – profesorės, lietuvių kalbos tyrinėtojos. Nuoširdus apsikabinimas, tarmiška šnektė... Susitiko Irutė, Genutė ir Vitaliukas – draugai, kartu išbraidę namų balas ir išragavę žemuogių kalnelius. Supti Raudonėlės, Puodžiūnų, Grudžių, Kervesių apylinkių. Tai atgyja ir knygoje. „Kupriškis“ įžodina kiekvieno mūsų nerūpestingą vaikystę, jaunystės kvaitulį, brandos vienvietę ir visa vienijančios gimtosios vietos pojūtį.

– Tarme žodžiai kitaip taria. Nepavargstam, nėra įtampos. O neseniai pajutau ir jų skonį... Viena, kai sakau: „Noriu sulos“, visai kas kita – *kėp nor solos*... – kalbėjo Irena. Gyvąja tarme kunkuliuoja ir Vitalijaus poezija: „gryčia“, „kūtė“, „ant čvieko kepurė“, „saulė išsivadėjusi“, „triūbijau triūbomis“, „blūdinėjau“...

Genovaitė papildė, prisimindama, kaip sekmadieniais susitikdavo su Šopių kompanija ir visi drauge keliaudavo į Kyburių bažnyčią. Jos

varpai Kupriškyje sekmadieniais ir šiandien girdėti... Kartu su Vaškų žmonėmis, susirinkusiais į knygos pristatymą, prisiminė ir šiam kraštui būdingą skaičiuotę (pavyzdžiui, *ketor – po kepor, penk – menk, šeš – aš tau nupeš*). Taip pat – aplink gyvenusias šeimas: Marcinkevičius, Maciulevičius, Radzivonus, Gaigalus, Drumžlius... Šiandien vietose, kur klebėjo sodybos, – tušti laukai. Ir ore sklandantys žodžiai, kuriuos Vitalijus graibsto it gardžiausius vaikystės obuoliukus...

*

„Kupriškis“ įduria. Per nugarą praleidžia keistą šiurpą. Ragina vėl pajusti – kokia svarbi žmogui yra gimtinė. Pati svarbiausia?.. Ja matuojame tolesnio gyvenimo patirtis.

Knygos bendradarbė – dailininkė ir leidėja, Vitalijaus eilių gerbėja, kraštiečių Asta Bendoraitienė.

Gimtinės suformuota pasaulėjauta tikriname pasaulį. Gyvename, nesąmoningai siekdami vėl pajusti gimtosios žemės, gimtųjų namų palaimą: „... prabudęs supratau, / Kad aš einu namolio, – / Ten būsim ir vandenių, / ėriuko ir viens kito broliai.“

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Vitalijaus Šopio vaikystės draugai ir kaimynai, iš kairės: Genovaitė Kačiuškienė, Lijana Baikaitė-Jakubonienė, Irena Kruopienė, Alvydas Baika. Traukia jaunystės laikų dainą.